

Teosofiska småskrifter. Årg. 1895

Sv. Saml. Teosofi Saml.

Teosofiska
Sambudet

Teosofiska Småskrifter

UTGIFNA AF

LOGEN ORION.

— HÄFTET I. —

Innehåll i häftet I.

- Några tankar om Karma.
- Människotankens förmåga att omedvetet inverka på den yttre naturen.
- Gifves det en ädelag för de upplysta och en för folket?
- Odödlighetslärans betydelse för arbetarerrörelsen.
- Föredrag hållna af G. Ljungström.

Dessa skrifter utgöra 4 häften och kunna rekvireras häftesvis till ett pris af 40 öre häftet å Logen Orions byrå, Linnégatan 25, Stockholm.

Utgifvet å LOGEN ORIONS FÖRLAG.
Pris 40 öre.

TEOSOFISKA SMÅSKRIFTER

UTGIFNA AF

LOGEN ORION.

—> HÄFTET I. <—

INNEHÅLL:

Några tankar om Karma.

Människotankens förmåga att omedvetet inverka
på den yttre naturen.

Gifves det en sedelag för de upplysta och en för folket?

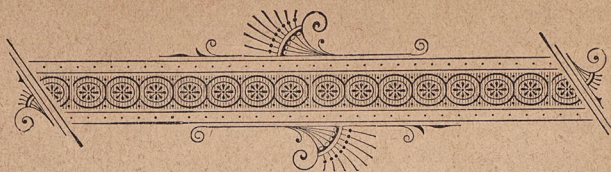
Odödlighetelärans betydelse för arbetarerörelsen.

Föredrag hållna af G. Ljungström.

*Dessa skrifter utgöra 4 häften och kunna
rekvireras häftesvis till ett pris af 40 öre häftet å Logen Orions
byrå, Linnégatan 25, Stockholm, der äfven upplysningar
meddelas för inträde i logen.*

Utgifvet å LOGEN ORIONS FÖRLAG.

Några tankar om Karma.

I alla folks religiösa läror framställer människosjälens sitt djupt inneboende kraf på en gudomlig rättvisa i världsförloppet.

Det kan vid första påseendet synas, som skulle det vara endast den moderna materialismens tve tydiga ära att hafva fullständigt åsidosatt denna kraf. Ty enligt dess läror gifves ingen utsikt till, att den gode lönen för sina illdåd, sedan de väl afträdt från lifvets skådeplats. Om materialismen är sann, då hafva de djäflar i människohamn, som i inkvisitionens fängelsehålor njöto af sina offers utsägliga kval — en gång döda — lika litet att befara någon rättvis dom för sina illdåd, som martyren, hvilken låtit sönderslita sig hellre än att förråda, hvad han ansåg för sanning, har något hopp om, att till lön för sitt hjältemodiga sanningssökande en gång få skåda sanningen ansikte mot ansikte.

När medvetandet i döden förintas, skulle allt vara slut.

Tröstlöst för att ej säga hjärtlöst förefaller helt visst ett dylikt åskådningssätt hvarje djupare anlagd natur. Jag tror därför, att teosofien gör den största tjänst åt utvecklingen af människosjälens sinne för det *rätta*, då den på ett för vår tid särskildt afpassadt sätt ånyo häfdar den gamla läran om en gudomlig rättvisa i världsförloppet.

Ty detta sinne vill ej allenast själf utöfva rättvisa. För att det må blifva rätt lifaktigt, måste äfven en tro finnas, att rättvisan ej endast är ett snart försvinnande och tillfälligt resultat af blinda naturkrafterns spel, utan att densamma fastmer ingår i naturens själfva grundplan.

Skulle, såsom materialisterna vilja hafva det, den meningen allt mer befästa sig, att allt angående vårt medvetande är slut med individens död och släktets utdöende på vår jord, och att för dem, som arbeta och äro betungade, hoppet om ett slutligt bättre tillstånd oåterkalleligen afklippes i döden, då skall helt visst ett flertal af människosläktet snart upphöra att odla den ädlaste gåfvan inom sig — känslan för rättvisa. Ty äfven det ädlaste träd odlar man ej, om man är viss på, att det snart förstöres af dödens frost och aldrig kommer att bära mogna frukter.

Teosofien proklamerar, som ofvan sades, att världsförloppet helt och hållet styres af gudomlig rättvisa. Detsamma säga ju också de kristna kyrkorna, men de försäkra äfven, att somliga varelser till följd af felsteg begångna här under jordelivets inskränkande betingelser, under det dessa varelser ej haft sin urskillningsförmåga fullt utvecklad — otvifvelaktigt skola dömas till ousägliga och eviga kval, medan andra skola komma i åtnjutande af evig salighet.

Denna vinna de genom att tro på en person, Jesus Kristus, och genom att de hafva moraliskt mod att tillräkna sig en annans, nämligen Jesu Kristi förtjänst.

Genom en dylik lära om oändliga straff och belöningar för ändliga förseelser och dygdeutöfvanden, återtaga de kristna sekterna med ena handen, hvad de gifva med den andra. Den gudomliga rättvisa, hvilken de proklamera, såsom styrande världen, visar sig sålunda helt och hållet illusorisk.

I själfva verket hafva de på detta sätt, långt innan den af dem förhatade materialismen gjort sig gällande, förvanskat idéen om en allrådande rättvisa. Det är sålunda våra härskande s. k. kristna kyrkor, som genom konsekvenserna af sin försöningslära och sin lära om eviga straff först beröfvat tidsandan det fasta stöd för ett moraliskt sträfvande, som ligger i en orubblig tro på en aldrig svikande rättfärdighet, denna tro må nu nämnas *Karma* eller *Försyn*. Ty om fel och straff ej stå i ett strängt proportionerligt förhållande till hvarandra, då kan det ju aldrig bli tal om någon gudomlig allgödhed eller rättvisa.

Med *Karmas* lag framställer teosofien en lära, enligt hvilken den grad af sällhet och osällhet ett människolif framvisar, stå i samma förhållande till hvarandra, som människans förtjänster och fel. Denna lära kan i korthet uttryckas med de bekanta orden: »Hvad I viljen människorna skola göra eder, det gören I ock dem.»

Med läran om Karma förbindes i oupplöslig förening den om Reinkarnationen eller människans återgång från det andliga och himmelska tillstånd, hvori hon efter döden befinner sig, till en ny födelse i jordelivet eller på andra världar i rymden.

Sättet för Karmas verksamhet kan begripliggöras genom följande resonemang.

Man påstår, att om en kvinna, medan fostret är stadt i tillväxt inom henne, får se något ovanligt och grusligt föremål, så händer det att barnet, när det framfödes, är missbildadt och visar en påfallande likhet med det föremål, som skrämt modern.

Den mänskliga organismen hyser sålunda sannolikt inom sig en plastiskt bildande kraft, som enligt hvad vi tro oss veta under vissa omständigheter kan låta sinnesintryck och själsrörelser taga

ett rent yttre och kroppsligt uttryck i själfva uppbyggandet af organismen, såsom detta sker i moderlifvet.

Enligt teosofiens karmalära äro vi ständigt på själiskt sätt sysselsatta med att inom oss uppbygga ej endast en astral mönsterbild till den jordiska gestalt, som själen i kommande jordelif skall bebo, utan vi utdana äfven själfva vår själ eller den sinnesart, som då skall blifva vår.

Vår sinnesart förändrar sig ju redan här efter vårt tänkesätt och våra vanor, och ännu mer skall detta blifva fallet, sedan ett helt jordelifs erfarenheter under dödens långa dvala, liksom ännen upplösta i ett stilla vatten, hunnit att sätta sig och utkristallisera i bestämd gestaltning.

Har nu medvetandet i allo sysselsatt sig med goda och sköna tankar och med utöfvandet af människokärlek utan tanke på belöning, så följer däraf, att människan, när hon återfödes till jorden — dragen af de egenskaper och frändskaper hon utvecklat — kommer till lifs med goda andliga och kroppsliga anlag och i en omgifning af individer liknande henne själf.

Har hon åter endast af fruktan för straff eller hopp om belöning bemödat sig att utföra yttre välgärningar utan den själens sanna värme, hvarefter det kärleksträngtande hjärtat främst trånar, då återfödes hon i ett samhälle, hvars individer, dem hon kommer i beröring med, hyckla godhet, liksom hon själf gjort förut. Hon måste bland dem under sådana omständigheter sakna den sanna lyckan.

Har hon förhärdat sitt sinnelag i ondska och illgärningar, drages hon af den onda lifsmagnetism hon utvecklat till återfödelse i en kropp, där de onda lustarne hafva öfvertaget, och i en omgifning af förbrytare eller personer med stark benägenhet för brott. Genom att, utsatt för deras ondska, få lida följderna af ett handlingssätt likt hennes eget, lär hon sig, till hvilka afskräckande konsekvenser en dylik själsriktning oundvikligen leder.

Liksom negativ magnetism i magnetens ena pol städse uppväcker positiv i den andra, uppväcker den ondskan och det lidande, hvarför hon i det yttre lifvet — tillvarons ena pol — finner sig utsatt, den aldrig helt tillintetgjorda längtan efter sanning och godhet, som slumrar i människans inre sjäslif, hvilket är tillvarons andra pol. Genom erfarenhet af lidandet kan sålunda människan förädlas och föras in på det godas väg.

Karma och klasshatet.

Bland vår tids omstörtningsspartier finnas många agitatorer, som med berådt mod söka upphetsa de lägre klassernas hat emot de lyckligare lottade. Detta sker under förevändning, att de vanlottade samhällsmedlemmarnes förmåga af sammanhållning och stridsduglighet emot sina förtryckare skulle stärkas, och samhällsordningen sålunda hastigare fullbordas till gagn för mänskligheten i sin helhet — om proletariatets hela lidelsefulla hat mot öfverklassen uppväcktes. Man vet ju nämligen af gammal erfarenhet, att ingenstädes strider krigaren med större kraft och mod, än där han grundligt hatar sin motståndare.

De, som uppmana den ena människan att hata den andra, besinna emellertid ej till hvilka konsekvenser deras anmaning kan föra den, som är nog förblindad att lyda deras ovisa råd.

De säga visserligen, att det är just deras kärlek och omvårdnad för de förtryckta, som kommer dem att uppmana dessa till hat emot sina förtryckare. Men man tänker ej på, att hat föder hat, och att just härigenom, att de makthafvande klasserna veta sig vara hatade af proletariatet, bringas innehafvarne af makten att i högre grad, än som dessförutan tyvärr redan skett, förgäta att äfven de ringa äro deras bröder. Härigenom förhindras ofta de reformer och eftergifter, som eljest skulle framtvings af humanitetskänslan. Följden kan lätt

blifva, att samhällets reformerande i folkvänlig anda uppskjutes på än längre tid, än som eljest skulle blifvit fallet.

Enligt karmaläran är det i alla händelser en illgärning att uppmana till klasshat. Ty härigenom åstadkommer man, att de som lärt sig hata, genom detta själstillstånd dragas att i följande jordelif återfödas i en nation eller familj, hvars medlemmar hata och förfölja hvarandra. De blifva då utsatta för tyranni och lidande måhända i än högre grad än under närvarande jordelif. Långt ifrån att genom dylika fördärfbringande läror befrämja de undertrycktes lycka åstadkomma ofvannämnda agitatorer ett på oberäknelig tid förlängdt lidande för dem, som redan lida nu.

Enligt karmaläran bör den, som vill förbättra sin ställning i lifvet, först och främst försöka nå sitt mål genom moralisk förbättring och själsodling. Om han af svåra yttre hinder för vinnande af tid och medel härtill tvingas att använda strejker och annat, hvilket må förefalla de maktägande mindre behagligt, så bör han i alla händelser göra detta utan några känslor af personligt hat.

Ty genom att hos sig uppamma en så förvildande lidelse skadar han sig själf allra mest i längden.

De rikes och fattiges Karma.

En invändning har blifvit gjord mot läran om Karma. Man säger, att enligt en dylik åsikt skulle de fattiga vara ytterst dåliga människor, enär deras öde ju gestaltat sig olyckligt, men de rika och mäktiga däremot idel »godt folk», emedan de besitta lyckans håfvor i öfverflöd. Men man känner ju af erfarenhet, att de fattiga ganska ofta äro bättre människor än de rika.

Härpå svarar teosofen, att rikedom och fattigdom ingalunda äro den rätta måttstocken på lycka och olycka. Ehuru man måste medgifva, att någon

synnerlig grad af lycka svårligen låter sig förena med en djup fattigdom, är det å andra sidan en genom lång erfarenhet bekräftad sanning, att rikedom genom alla de frestelser den medför, ofta bringar ägaren att sjunka till den lägsta nivå af moralisk förnedring. Det kan ingalunda anses som tecken på någon god *Karma* att vara född under omständigheter, dessa må nu i det yttre synas hur lysande som helst, hvilka med stor sannolikhet skola bringa själens pestbölder till mognad och utbrott, och således i sina konsekvenser medföra alla de lidanden, andliga och kroppsliga, som kräivas för att människan skall blifva renad och försonad ånyo med den eviga rättvisan.

Jag sade, att den rike är genom hela sin ställning här i lifvet mer än andra frestad att blifva en dålig människa. Han är detta, ty ensamt det förhållandet, att han förkofrar sin rikedom, under det att nödlidande på alla sidor omgifva honom och anropa hans bistånd med ord eller genom omöjligheten att fördölja sitt elände — ensamt detta förhållande är ägnadt att förhärda hans ädlare känslor. Skall han nämligen kunna tillfredsställa sitt begär efter rikedom och välfärd, blir det för honom en logisk nödvändighet att i betydlig mån förstocka sitt sinne och sluta sin hand för den honom omgifvande nöden. Annars skulle ju hans stora inkomster uppslukas af det hjälpbehöfvande armodet, och hans tid, långt ifrån att tillbringas på ett angenämt sätt bland njutningar, städse tagas i anspråk af sjuka och olyckliga, som från alla håll komme att tränga sig på honom.

Fast de i maktens och rikedomens tjänst stående prästkyrkorna hafva försökt bortförklara det, låg det nog den gången en ganska bokstafig mening i Kristi ord, då han sade åt den rike ynglingen: »Gå bort, sälj allt det du hafver, gif det åt de fattiga och följ mig.»

Måhända får detta bud icke fattas bokstafigen så till vida, att den rike ynglingen verkligen skulle

gå bort och åt andra mer eller mindre hårdhjärtade och sin makt missbrukande ägendomsägare försälja sina stora jordagods och andra ägodelar! Troligtvis var meningen den, att han borde använda sina inkomster till att förbättra de fattiges och lidandes ställning och själf lefva ett enkelt lif som andra människor — med andra ord, att han borde bruka denna världen, som om han icke brukade den.

Ty oaktadt all harm, som en dylik lärosats i alla tider uppväckt hos dem, som äga makt, kan det icke fördöljas, att ett lif i öfverflöd och njutning, då man vet att andra lida brist, ett dylikt lif är en synd, är oförnekligen en synd. Det är märkvärdigt, att denna solklara sanning städse mött så mycket motstånd och så mycken förbittring. Måhända beror detta på ett djupt känt skuldmedvetande hos dem, mot hvilka hon är riktad — ett skuldmedvetande, hvilket man försöker nedtysta så grundligt, att man icke ens vill tillstå för sig själf, att det finnes till.

Ty man känner på sig, att om samvetet i detta fall finge tala högljudt och otvunget och sålunda tvinga det egoistiska jaget till lydnad, då skulle det lif i njutning, som man så högt älskar, vara omöjligt. Och man vet icke, med hvad man skulle ersätta detsamma! Ty om den sällhet, som utöfvande af sann människokärlek medför, har man ju så liten erfarenhet, att man minst tänker på, att däri kunde finnas en mångdubbel ersättning för den lyx och vällefnad man försakade.

Mot den anmärkningen, att enligt Karma rike-
dom städse skulle vara tecken till en god karaktär
och fattigdomen till motsatsen, framställer teosofien
ännu en invändning. Den förtjänst och skuld, som
hvarje människa genom föregående existenser åsam-
kat sig, härledes icke enbart från det närmast för-
flutna lifvet på jorden, utan från en lång följd af
sådana lif, och kommer desslikes att afbetalas under

en anseelig mängd kommande lif. Afbetalningen kan tänkas ske på så sätt, att under vissa reinkarnationer hufvudsakligen människans förtjänster göra sig gällande, och att hon under andra existenser får mestadels lida för sin skuld.

Om man därför jämför en rik och lycklig persons öde med en annan olycklig lottad varelses, får man ingalunda döma om deras ömsesidiga skuld och förtjänst efter en tillfällig jämförelse. En dylik dom kunde först afkunnas, ifall vi ägde kunskap om dessa varelsers tillstånd under en hel följd af jordelif. Vid en sådan jämförelse skulle det nog visa sig, att rollerna ofta ombyttes, så att den nu rike och lycklige blefve den lidande och tvärt om.

Jag sade den *rike* och *lycklige*, ty oaktadt, som ofvan påvisades, rikedom icke i och för sig medför lycka, gifvas dock de, som äro på samma gång rika och lyckliga. Ty om en rik och mäktig person desslikes äger sinnets jämvikt och en människokärlek, som finner njutning i att begagna makten och håfvorna till att förbättra de betungades ställning, utan att därvid jakta efter beröm och anseende, då har denne person uppnått den högsta lycka, som öfver hufvud låter sig uppnås under våra ofullkomliga jordiska förhållanden.

Äfven om lyckan synes skifta om, så att han vid nästa återfödelse blir försatt i torftiga omständigheter, varder denna omkastning mera skenbar än verklig, såvida ej personen undergått äfven andra förändringar till det sämre. Det ädla sinnelag han genom sin barmhärtighet uppodlat, och den lycka detta i och för sig medför, får han behålla. Den hjälpsamhet, som han kärleksfullt slösat på andra, skall äfvenledes rikligen återgifvas honom i den tid och omgifning, dit han genom sina inre frändskaper dragits att reinkarnera sig.

Hur kan då en ädel människa stundom, som det ju händer, födas under ogynnsamma omständigheter.

Att somliga människor, ehuru ädla, dock få lida vida mer än andra, som äro dem moraliskt underlägsna, kan härflyta ur följande orsak. För en varelse, hunnen till högre intellektuell och andlig utdanning, afvecklas de karmiska verkningarne af det förflytna fortare än för en vanlig människa. Detta beror därpå, att han har större kraft att bära såväl lyckan som olyckan och större själisk förmåga att för sin kommande utveckling tillgodogöra sig de erfarenheter, som beredas honom af såväl lifsglädjen som smärtan. Detta gifver en förklaring öfver det förhållandet, att en så ädel personlighet som madame Blavatsky måste utstå så mycket personliga svårigheter å ena sidan, då hon å den andra fick den för henne helt säkert utomordentliga glädjen, att se sin osjälfviska sträfvan förverkligad i stiftandet af och anslutningen till det teosofiska samfundet, som invigt sin lifsgärning åt mänsklighetens förädling och upplysning.

Enligt Karma skola inkvisitorer och tyranner reinkarneras i en tid och ett samhälle, som behärskas af inkvisitorer och tyranner, människovännen åter i ett samhälle, där humaniteten är rådande. De undantag från denna regel, hvilka synas förekomma, stå ej i strid med Karma. Ty om en ädel människa, såsom stundom händer, födes i en tid, där fanatism och grymhet äro allmänt härskande, förklarar detta därigenom, att den nu förädlade varelsen i en aflägsen forntid gjort sig skyldig till oädla handlingar. Det är för dessa han lider, då han tvingas att sammanlefva med sin dåliga omgifning. Genom detta samlif lär han sig grundligt känna det onda för att i framtiden kunna undvika ett återfall, då enligt naturens cyklika förlopp, de onda tendenserna änyo söka komma till lifs inom honom.

För det olyckliga släkte, bland hvilket han födes utgör hans lif ett förädlade exempel, nödvän-

digt för att visa människorna det godas väg. Detta släkte är ju dessutom ej enbart ondt, utan dess medlemmar äga äfven liksom andra människor några goda egenskaper. Genom dessa ha de gjort sig förtjänta af att verkligen ädla personligheter om äfven sparsamt födas bland dem för att bibringa dem ett godt föredöme samt kultur.

Karma inom detta jordelifvet.

För öfrigt betonar karmaläran, att ingalunda alla våra gärningar behöfva vänta på sin lön eller sitt straff till ett stundande jordelif. Som vi väl veta af erfarenheten visa sig ofta följderna af vårt handlingssätt redan här i lifvet. Om en gudomlig rättvisa skall göra sig gällande, återstå dock tillräckligt många såväl onda som goda handlingar, de där ej af ödet få sin dom här, för att nödvändig-göra en Karma, som sträcker sig utöfver gränserna af ett lif.

Kollektiv Karma.

De själlika och kroppsliga egenskaper, som utmärka ett folks eller tidsålders människor till skillnad från andra stammar och kulturperioder, kallas detta folks eller denna tids kollektiva Karma. Denna är sammansatt af de delar af individernas Karmor, hvori dessa öfverensstämma. Dess egenskap att vara kollektiv eller gemensam får sålunda ej fattas sålunda, att den ena människan skulle få lida för den andras synder, utan på så sätt, att en nations eller tidsålders alla medlemmar hafva på ett liknande sätt medverkat till bildandet af national- eller tidskarman, och få därför på ett likartadt sätt erfara de fördelar eller lidanden hon medför.

Jämte sin andel i nationalkarman äger hvarje människa sin s. k. personliga Karma, som består af följderna af de handlingar och tankar, hvarigenom han skilt sig från sin omgifnings själstillstånd.

Det är genom denna personliga Karmas inflytande, som de mera personliga ödena gestalta sig.

Om vi till ex. nämna de nordamerikanska indianerna, så är den oförmåga att förvärfva kultur, hvar till hela stammen nedsjunkit, en följd af rasens kollektiva Karma, som drabbar hela släktet och hvarje individ däraf i och med det samma. Den enskilde indianens större eller mindre lycka i sina husliga förhållanden och de personliga missöden eller gynnsamma omständigheter han får erfara samt hans grad af begåfning och lifskraft böra däremot tillskrifvas hans personliga Karma.

Teosofin, karmaläran och våra vanliga timliga intressen.

Man må ej föreställa sig, att teosofien ogillar, att människan sysselsätter sig med och intresserar sig för sina världsliga angelägenheter. Teosofien vill endast, att man ej skall, förgätande Karmas vedergällning, göra detta på ett egoistiskt sätt, så att man för att åt sig själf förvärfva makt och njutning åsidosätter och förtrampar andras intressen och försummar att bistå den lidande.

Ty teosofiens mål i rent yttre afseende är ju att om möjligt bereda drägliga lefnadsvillkor åt alla, så att de från ett trälände arbete må få tid att tillägna sig intellektuell odling, hvilken i sin ordning möjliggör en andlig utveckling.

För den ännu i andligt afseende på det utvecklade barnets ståndpunkt stående mänskligheten är den öfning nödvändig, som hennes intelligens och känsla erhålla genom att sysselsätta sig med lifvets vanliga ärenden, och med jordiska njutningar och sorger. Det är just, emedan detta är nödvändigt, som mänskligheten af sin Karma blifvit satt att uppfostras i den stora skola, som utgöres af vår jord.

Det är nödvändigt för barnet att i barnsliga lekar utbilda sina krafter och sin iakttagelseförmåga. Sedan detta mål genom leken blifvit vunnet, upphör snart nog hågen att leka, och den utbildade

människan går att för viktigare intressens tillgodo-seende begagna den styrka och färdighet, som hon från första början lärde sig utdana och använda under leken.

Så skall ock hela mänskligheten en gång hinna en andlig mognad, hvarvid hon förlorar intresset för de passioner och sysselsättningar, hvilka *under ledning af Karma*, på vår närvarande utvecklingsgrad äro lämpliga eggelser till uppöfvandet af de intellektuella krafterna.

Men till dess detta skett, äro nämnda eggelser oundgängliga och få ej genom en konstgjord brådmogenhet alldeles åsidosättas.

Men liksom man genom samtal om allvarligare ämnen kan och bör allt emellanåt söka utveckla barnets sinne för den stundande mogna ålderns plikter så kan och bör äfven den i materiella intressen försänkta människan förbereda sin egen andliga mognad genom att så ofta hon finner tillfälle ägna sig åt tankar och begrundning angående lifvets mening och mål.

Karma och välgörenheten.

Man har påstått, att Karmaläran, konsekvent genomförd, ej skulle öfverensstämma med utöfvande af välgörenhet. Ty, säger man, enligt denna lära är allt lidande förtjänt, och att lindra detsamma skulle ju vara att förhindra den gudomliga rättvisans gång.

Ett dylikt resonnemang är kortsynt, ty i själfva begreppet gudomlig rättvisa inbegripes just tanken på en rättvisa, som är af sådant slag, att ingen makt inom eller utom mänskligheten förmår hindra dess domar att gå i verkställighet. Dessutom äro ju enligt Karma alla de välgärningar, som vi utöfva lika välförtjänta af mottagaren som de lidanden vi till vår egen stundande skada kunde tillfoga honom. Har han förtjänt att lida, skall ingen mäktas förekomma, att han förr eller senare undfår sin tunga

lön. Till dess detta sker, kunna vi emellertid genom välvilja och hjälpsamhet skaffa honom tillfäl- len till den utveckling, som hans goda Karma för honom möjliggör. På samma gång som vi göra detta, bidra vi till vår egen goda Karma.

Ingen varelses Karma är enbart god eller ond. Den består fastmer af en mängd såväl goda som onda tendenser, och däri finnes sålunda rum för så väl det goda som för det lidande, mänskan får er- fara af sina likar. Får hon ej genom andras hand- lingssätt mot henne straff för sina synder, har na- turen i beredskap andra utvägar att tukta henne. Olyckshändelser och sjukdomar till kropp och själ äro för detta ändamål tillfyllestgörande medel.

Läran om Karma tröstar den lidande och är tillika läran om den gudomliga kärleken.

Fast det att börja med må synas besynnerligt, vågar jag påstå, att läran om Karma skänker den bästa tröst i lidandet och tillika är läran om gu- domlig kärlek.

Enligt de kyrkliga dogmerna såväl som enligt den moderna materialismen ligger det något förfä- rande ovisst och orättvist i de lidanden, vi få utstå. Ty om man ej får antaga någon förutillvaro, måste alla sådana lidanden, som uppstå genom medfödda dåliga själsanlag och genom medfödd kroppslig svag- het, vara godtyckliga och sålunda i hög grad orätt- färdiga. Känslan af att man lider alldeles orättvist bidrager att skärpa kvalen. Detta erkännes helt visst af hvar och en bland oss, hvilka blifvit upp- fostrade under den gängse föreställningen, att lifvet börjar med den jordiska födelsen.

I och med antagandet af Karmaläran upphör den djupa grämelse, som vi förut känt vid tanken, att vi utan egen skuld genom andras okunnighet eller illvilja ofta blifva utsatta för de fruktansvär- daste plågor.

Vi söka i stället grunden till vår försvarade ställning i egna själslyten och börja helt naturligt att bortarbota dessa, dels för det oädla, som vi i dem snart lära oss hata, sedan vi *drifvits* till att söka urskilja desamma, dels också för att möjliggöra en högre utveckling af våra inneboende ädla egenskaper i framtiden. Under själfva lidandet tröstas vi dessutom af den tanken, att med hvarje utståndet kval minskas summan af vår skuld och af de smärtor, vi ännu äro tvungna underkasta oss.

Den ortodoxe har icke denna tröst. Ty han vet ju ej så noga på förhand, om han i döds ögonblicket händelsevis ännu kommer att äga kvar den rätta tron. Han löper sålunda alltid till följd af sin mänskliga svaghet fara att bli evigt fördömd och få lida i evighet.

Icke heller materialisten kan hafva hugsvalelse af ofvannämnde tanke. Ty enligt hans åskådningssätt förorsakas lidandet af yttre blinda naturkrafter eller af illvilliga människor. Det drabbar därvid utan hänsyn till, om någon skuld hos den lidande därmed afbetalas. Omständigheterna kunna ju för honom alltid så foga, att tillvaron ända till sista andedraget blir ett fortsatt hopplöst elände.

Enligt Karmaläran åter har allt lidande en öfvergång och skall förr eller senare med nödvändighet aflösas af den sällhet, som sinnesfrid medför. Människan genomgår kvalens skärseld endast därför, att detta är det enda sätt, hvarpå hon genom egen djup erfarenhet kan upplysas om det skadliga i att tillfredsställa sin naturs kraf på den onda d. v. s. själfviska vägen.

Genom den otaliga mängd af skiftande öden och själstillstånd, som hon under Karmas ledning sättes i tillfälle att erfara, riktas och utvecklas till fullkomning alla de slumrande gudomliga anlagen inom henne. Hon vinner därigenom den högsta och mångsidigaste kunskap och den rikaste känsla; med ett ord hon blir slutligen lycklig och fullkomlig, sedan hon lärt sig att ej med berädt mod motsätta

sig de uppfostringsmöjligheter, hvilka naturen i fullt lika mått erbjuder åt alla sina barn.

Nu kan väl ingen kärlek tänkas hafva ett högre mål, än att den sträfvat till högsta grad af fullkomning och lycka uppfostra en älskad varelse, och ingen rättvisa är mer fulländad än den, som städse utan afseende till person utskiftar sina domar. Därför kan man fullt konsekvent säga, att Karma är lagen för den högsta gudomliga rättvisan och för den allomfattande kärleken.

Karma gör det lätt för oss att älska och förlåta den felande.

Ty vid hvilka tillfällen i lifvet är det väl, då människan känner störst benägenhet att älska sina likar och utan agg tillgifva dem deras fel, om icke när vi veta, att det förestår vår medmänniska något svårt kval, när hon kastas på sjukbädden, och dödens svåra plåga nalkas, eller när hon råkar i skoningslösa hämnarens händer.

Men om vi hålla Karmas lag för verklig, då måste vi städse tro om den brottslige, han må nu hafva förbrutit sig mot oss eller andra, att han i och med sin dåliga handling ådragit sig ett svårt och oundvikligt lidande. Tanken härpå skall helt visst i hög grad bidra att mildra de bittra känslor, som vi eljes torde känna oss benägna att hysa emot honom. Vi skola i betraktande af det mörka öde, som han oåterkalleligen och tragiskt går till möte, till och med lära oss att visa honom medlidande och kärlek.

Läran om Karma och reinkarnationen ingifva oss att lika högt som oss själfva uppskatta äfven den minst begåfvade varelse.

Ty enligt dessa åsikter fortskrida alla väsen i en oändlig utveckling ledd af den uppfostrande Karma. Mindre begåfvade människor, hvilka i enlighet med nutidens evolutionistiska tänkesätt van-

ligen betraktas med förakt och förbiseende, såsom de efterblifna i kampen för tillvaron, intaga i teosofens åskådningssätt en helt annan ställning. De äro yngre bröder, som engång skola höja sig till gudomlig fullkomning likaväl som de af deras likar, hvilka nu äro i besittning af öfverlägsna kroppsoch själskrafter. För den på Karma och reinkarnationen troende vore det lika orimligt att ringakta sin i förstånd mindre utvecklade like, som det är orimligt för den fullt utbildade mannen att förakta ett barn, därför att det ej är lika förståndigt och arbetskraftigt som den fullväxte.

Betydelsen af ånger och förlåtelse från Karmisk synpunkt.

Det påståendet har stundom blifvit framställt, att betydelsen af ångern öfver en dålig handling och af erhållen förlåtelse därför skulle vara lika med noll från karmalärans synpunkt.

Häri ligger en viss grad af sanning, men detta påstående innefattar tillika den största villfarelse. Ty det är ett genomgående drag i karmaläran, att mänskan kan genom eget själs- eller kroppslidande försona sina fel. Nu känner man ju, att ångern öfver en begången förbrytelse stundom kan stegras till de intensivaste själskval, hvilka t. o. m. kunna leda till vansinne och död. Nu vore det ju från karmisk synpunkt en ytterlig orättvisa, om mänskan till följd af ett felaktigt handlingssätt först genom ångern skulle utstå sådana olidliga plågor och att hon sedan icke desto mindre finge lida ett fullt yttre straff. Hur stor del af skuldbördan, som kan godtgöras genom en djup och smärtsam ånger beror naturligtvis på det ondas omfång och samvets kvalitetsitet.

Inskränker sig åter ångern till blotta ogillandet af en begången dålig handling, kan han ju måhända leda till ett fast beslut att ej återupprepa denna, men hans betydelse såsom försoning för den genom

handlingen skapade onda Karman måste då betecknas såsom i det allra närmaste lika med noll.

Hvad ångern beträffar bör anmärkas, att det är klandervärdt att med flit nedlägga sin energi på att forsera densamma, då samma själiska ansträngning använd för att på ett osjälviskt sätt tjäna våra likar kunde medföra ett verkligt godt för andra. En sådan af själviskt begär att i framtiden undgå ett välförtjänt karmiskt öde framkrystad ånger kan naturligtvis ej ha några goda följder. Helt annorlunda torde det förhålla sig med det naturliga smärtsamma medlidande som griper en brottsling, då han ej kan undgå att för minnet återkalla de oförrätter, som han tillfogat sitt offer.

Förlåtelsens värde torde få sökas däri, att man genom att gifva den brottslige full tillgift utan att visa några känslor af agg bibringar honom en föreställning om ett ädelt och människovänligt sinnelag. Liksom hvarje ton, harmonisk eller disharmonisk, bibringar de föremål han träffar, samma vibrerande ton i någon mån, så framtvingar man äfven hos sin nästa genom att lägga i dagen ädla känslor motsvarande själiska rörelser. Genom att visa försonlighet hjälpa vi sålunda våra medmänniskor att beträda det godas väg, på samma gång som vi bidraga till vår egen goda Karma.

Förlåtelsens betydelse i kristlig mening såsom borttagande synden erkännes ej af karmaläran.

Människotankens förmåga att omedvetet invärka på den yttre naturen.

Den geologiska forskningen har ådagalagt, att det lägre växt- och djurlifvet har ett väldigt omdanande inflytande på jordytans gestaltning. Genom hopandet af oerhörda massor skal efter mikrosko-

piska varelser ha uppstått berglager af krita och flintsten af flera hundra meter mäktighet. Vattendrag och sjöar fyllas så småningom, till en stor del genom lemningar efter vattenväxter o. s. v.

Man kan vidare påpeka, att det högre lifvet, människans tankar och känslor, äger medveten för-måga att ingripa i naturens hushållning.

Ty den yttre materiella kulturen, industri och jordbruk, är ju ett uttryck för den mänskliga tanken och dess sträfvanden att omgestalta naturen, så att dess krafter drivas i en verksamhets riktning, som tillfredställer våra materiella och delvis äfven estetiska behof. Det är sålunda odisputabelt, att människotanken på ett medvetet sätt påverkar naturen. Men äga vi ingen kunskap om, huruvida ej människans själslif på ett för individen omedvetet sätt har dylika verkningar i den yttre världen?

Det kan tyckas, som en motsägelse att tala om vår kunskap, då det gäller en omedveten verksamhet, men denna motsägelse är endast skenbar. Ty tack vare vetenskapen äga vi verkligen åtminstone i någon mån kunskap om en hel del s. k. omedvetna processer inom vår organism till ex. matsmältningen. Ty oaktadt de försiggå omedvetet för individen, ha dock andra individer kunnat iakttaga deras förlopp och sedan meddelat resultatet af sina studier åt allmänheten.

På liknande sätt skulle man äfven kunna tänka sig, att de verkningar, som våra tankar för oss själfva omedvetet hafva på den yttre naturen blifvit iakttagna af varelser på ett högre tillvarelseplan än vårt närvarande, och att denna kunskap genom andlig suggestion eller tankeöfverflyttning blifvit meddelad mänskligheten. I alla större religioner förekomma nämligen bestämda påståenden, om att naturen undergår förändring till det bättre eller sämre, allt efter de goda eller onda tankar och känslolin-pulser, som göra sig gällande hos den på jorden lefvande mänskligheten. Enligt den materialistiska och s. k. naturalistiska åskådningar skulle dessa påståenden

endast vara ett uttryck för forna tiders vidskepelse och öfvertro.

Men personer finnas äfven, som döma annorlunda därom och som jag håller före, betrakta saken från en djupare synpunkt.

Iakttaga vi nämligen djurlifvet, som *vi* ju kunna åskåda från en relativt upphöjd ståndpunkt, så finna vi att varelserna därstädes äga två slags kunskaper. Den ena kunskapsarten hafva de förvärfvat sig genom iakttagelse och reflektion, såsom till ex. den kunskap, som en apa äger, att det är farligt att stjåla frukt, då någon människa ser det. Hon har nämligen fått tukt därför upprepade gånger och däraf dragit den slutsatsen, att det är rådligast att undvika denna handling.

Det andra slaget kunskap, som djuren äga, rör vanligen sådana förhållanden, som äro för vidtomfattande och komplicerade för att de medels sin utvecklade intelligens skulle kunna reflektera öfver desamma och af sina begränsade iakttagelser inhämta någon vetenskap.

Djuren iakttaga till ex. en mängd förtänksamma åtgärder, då det gäller att bereda sin afkomma tänkbarast gynnsamma lefnadsförhållanden. Detta är en alldeles nödvändig kunskap för dem, ty utan densamma skulle deras respektive raser snart gå sin undergång till mötes, men deras förfaringssätt härvidlag tager hänsyn till så många naturförhållanden att man måste antaga, det djuren endast veta af en inre drift hur de böra handla och ej kunna utpekulera, hvarför de böra göra så och ej annorledes. De ledas och erhålla sin kunskap genom sugestjoner från naturens intelligenta krafter. Jag säger intelligenta krafter, emedan man ej har skäl att antaga, att ett handlingsätt, som visar genomgående förtänksamhet och klokhet i sin planläggning, skulle uppkomma ur något icke planmässigt och icke medvetet.

Nu är förhållandet det, att människan i likhet med djuret lefver i en natur, om hvars krafter och

verksamhetssätt hon i själfva verket känner ganska litet. Icke desto mindre är hon alldeles som djuret, till sin yttre existens fullkomligt beroende af denna natur. Man kan här af sluta till, att om hon endast genom sin ofullkomliga erfarenhet ägde kunskap, huru hon borde handla eller icke handla, så torde hon snart komma till korta och gå under liksom en djurras, som endast vore hänvisad till denna sin kunskap genom erfarenheten.

Många äro äfven de vittnesbörd, som intyga, att människan just i sina största ögonblick då snillet och inspirationen framträder, handlar, visserligen icke omedveten om den praktiska handling hon utför, men dock utan kännedom om de djupare och viktigare motiven för och följderna af sin gerning. Man bör väl därför förutsätta, att äfven människan äger instinkt, fast denna i enlighet med människans utvecklingsgrad i själiskt afseende gör sig gällande inom ett högre medvetenhetsområde än djurens instinkt.

Äfven människan ledes af naturens intelligenta krafter eller högre väsensheter. De hafva genomskådat förhållanden, dem vi ej med våra förnimmelseorgan kunna iakttaga, och de meddela oss genom andliga suggestioner de instinktiva kunskaper, som äro nödvändiga för vårt släkte att äga, för så vidt ej hela dess lif skall komma att gå i motsatt riktning till naturens djupare krafter och såmedels gå under.

Genom dessa antaganden skulle man kunna förklara, hvarför i alla de stora religionerna förekomma så bestämda påståenden, att jorden och naturen röna direkt inverkan af människans intellektuella och framför allt sedliga lif.

De ursprungliga religions stiftarne och deras efterföljare ha fått denna tanke sig meddelad från en högre medvetenhetssfär, därför att den var nödvändig för människoslägtet att få aning om. Tror människan sig äga vetskap om, att ett själfviskt och oädel lif slutligen skall leda icke allenast till hennes egen ruin utan äfven bidra till hela världens

och människoslägtets undergång och därmed äfven till deras förderf, som hon verkligen älskar, så blir denna tro ett mäktigt vapen i striden mot det onda inom hennes egen barm.

Tack vare senare tiders realism och s. k. vetenskaplighet sakna nutidens människor i allmänhet denna äggelse att undvika själfviskhetens lockelser. Huruvida denna okunnighet skall gagna dem, får framtiden utvisa, såvida ej genom en djupare forskning människan slutligen blir i stånd att såsom medveten kunskap eller vetenskap tillägna sig denna sanning på nytt och i en högre form, än då hon endast var en inneboende aning.

Detta är ju mycket möjligt, ty så är den allmänna gången af kunskapens utveckling, allt under det lifvet på vår jord samtidigt själf höjer sig till högre former. För fågeln är den kunskapen endast instinkt, att han bör bygga sig ett bo vid en viss årstid, och att han ej får öfvergifva äggen och ungarne. Hos människan har denna instinkt blifvit fullt medveten kunskap, då den enklaste eftertanke säger hvar och en, att han genom anskaffande af bostad m. m. bör betrygga sin egen och sin familjs existens vilkor.

Hos forntidens människor var den tanken endast instinktiv, att deras goda och onda handlingar inverkade på den yttre världens tillstånd under kommande världsåldrar. Framtidens människor skola måhända veta genom exakt forskning, hvilka de agenter äro, hvarigenom våra tankar och känslor så småningom omgestalta naturens lif och utsende. Aningen är den bevingade förelöparen, som bereder väg för vetenskapens konungsliga triumfvagn.

Skulle man måhända redan nu kunna genom aning stödd på sannolighetsskäl söka utleta, hvilka de agenter äro, som tanken använder, då den omedvetet för dagsmedvetandet inverkar på materien. På tal härom bör man påminna sig att vetenskapen antager, det molekylerna i materien ej direkt beröra hvarandra. Likväl sammanfogas de i vår organism,

så att de bibehållas i sådant läge till hvarandra att bestämda mänskliga former uppkomma. Detta kunde ju ej ske, om man ej finge antaga, att hela formen af vår organism noga motsvarades af ett system kraftlinjer eller kraftverknigar i den mellan kroppens molekyler belägna etern. Funnes ej detta system af kraftlinjer eller vibrationer, så skulle vår fysik lika plötsligt sönderfalla i små delar, som ett knippe af genom magnetism sammanhållna järnfilspån sönderfaller, då den magnetiska kraften aflägsnas. Denna kraft äger i människokroppen sin motsvarighet i hvad teosofien benämner astralkroppen eller linga sarira. Indierna påstå, att om denna linga sarira helt och hållet och för någon längre tid aflägsnas ur kroppen, så går denna hastigt sin upplösning till mötes. Emellertid kunna vissa beståndsdelar af astralkroppen aflägsnas ur organismen, och den franska forskaren Rochas d'Aiglun har nu lyckats fotografera dessa utströmningar, som därvid stundom uppenbara sig som en kopia af människogestalten. Ofta förbreder sig denna astralkropp utom oss i form af en mängd koncentrisk lager af någon eterart på lika afstånd sins emellan och stående i samband med vår organism, hvilket bevisas däraf, att en hypnotiserad person i vissa medvetenhetsstadier kan känna smärta, då man berör dessa eterlager, hvilkas afstånd förändras då människan öfvergår från hälsa till sjukdom, då man andas eller själf undergår andra förändringar. Man vet således, att molekylerna kunna påverkas genom ett system af mellan dem i etern verkande krafter, och man känner vidare, att vår fysik *omedvetet* påverkas af våra själsrörelser, så att man till ex. vid häftig rädsla bleknar, emedan vissa blodkärl sammandraga sig o. s. v. Det framgår häraf ganska tydligt, att tanken har förmåga att omedvetet påverka materien åtminstone inom vår organism, och att någon slags eter eller ett astralt ämne är agenten härför.

Då detta samma astrala ämne i de ofvannämnda

känsliga eterlagren förbreder sig utom organismen, och då eterkraften som bekant till ex. vid foto-grafering m. m. äger den mest ingripande verkan på den yttre naturen, så ligger den förmodan mycket nära till hands, att människotanken med denna eter som medium ständigt, fast omedvetet inverkar på naturförloppet. Om en organism är osund blir äfven dess utdunstning och utandning i den vanliga atmosfären osund och fylld af smittämnen. Om vår själ är besmittad med oädla tankar och känslor, blir då ej enligt all sannolikhet äfven den stora mängd eter, som ständigt genomströmmar alla våra organ, förgiftad och fördärfvig i den inverkan, som sedermera samma eter enligt sin natur måste hafva på den yttre världen. Man må ej häremot invända att den kraftsumma, som representeras af de från den mänskliga organismen utgående etervibrationerna, torde vara så liten, mekaniskt sedt, att deras verkan i alla händelser ej förtjänar att tagas i betraktande.

Den kraft eller de värmeenheter, som utstråla från en antänd tändsticka, äro ej heller någon nämnvärd myckenhet, men icke desto mindre kan man med dem under gifna omständigheter spränga ett kruthus i luften eller komma en hel stenkolsgrufva att fatta eld.

Helt visst finnas äfven andra krafter i naturen stående i sådana ömtåliga jämviktförhållanden, att äfven en mekaniskt sedt obetydlig inverkan, om den blott är af lämpligt slag, kan bringa dem i den mest ödesdigra rörelse.

Den mänskliga själens oändliga förmåga af mångsidig uppfattning af olikartade företeelser tyder på att inom vår daning finnes ett rikt urval af verksamhetsarter. Ty hvarje modifikation af de själsakter, hvarigenom vi uppfatta skiftande företeelser, förutsätter skiftande krafter inom oss, det är sålunda högst sannolikt, att vi i vår tankekraft besitta bland andra just sådana kraftagenter, som kunna bringa naturens mest väldiga energier att öfvergå från passivitet till aktivitet. När vår tids materialistiskt an-

lagde tänkare öfverlägset ler åt våra förfäders s. k. vidskepliga tro, att människornas ondska skulle kunna förorsaka ett Ragnarök för hela vårt världsklot, så har han fullkomligt orätt i att betrakta detta såsom liggande utom det möjligas och sannolikas rämärken.

Enligt lagen för naturens allmänna rytmiska förlopp måste äldre tiders idéer och åskådningssätt, sedan de varit i mer eller mindre grad förgättna, städse upptagas ånyo och fullföljas. Den tid är måhända ej allt för aflägsen, då vetenskapens män skola betrakta de gamla nordmännens åsikter om människosläktets sedliga tillstånd som en mäktigt ingripande faktor i den fysiska världens utveckling eller undergång, såsom varande en lära, vittnande om en märkvärdig skarpsinnighet och själsdjup hos forntidens människor, då man å andra sidan föraktfullt ler åt vår tids ytliga uppfattning, som ej på detta område vill göra ett försök att i föreställningar realisera den logiskt nödvändiga idén om enhet och samband mellan allt som existerar, mellan lifvet och de materiella tingen, mellan tankarne och krafterna, dessa må nu skenbart synas hur främmande som helst för hvarandras tillvarosfärer.

Gifves det en sedelag för de upplysta och en för folket.

I pressen ha varit synliga en del beskyllningar mot teosofien, att enligt densamma det skulle gifvas två morallagar, den ena för den stora mängden, och den andra för occultisterna eller de andligt upphöjde.

Man har förmodligen tagit sig anledning att framställa detta påstående af det förhållandet, att enligt många teosofers åskådningssätt en occultist

måste handla väsentligt skiljaktigt, mot hvad en vanlig människa handlar i det praktiska lifvet. Detta är nog en sanning i och för sig, men att däraf draga den slutsatsen, att till sin innebörd olika morallagar skulle vara gällande för nämnda kategorier af människor, synes mig oriktigt. Ty ett analogt förhållande gör sig gällande bland oss vanliga människor, nämligen att den mera upplyste under samma yttre omständigheter stundom måste handla på ett alldeles motsatt sätt till det, som den mindre upplyste bör iakttaga, och detta just därför, att de båda rätta sig efter morallagen, som bjuder, hvad I viljen människorna skola göra eder, det gören I ock dem. Jag vill här anföra ett förtydligande exempel.

Om en läkare från den ena människan öfverför till den andra det sjukdomsgift, som innehålles i kokopporna, så handlar han ju fullkomligt rätt, oakadt han i och med detsamma bibringar sin patient en sjukdom och ett lidande. Men om en okunnig person, som ej kände till kokoppornas välgörande preventiva förmåga mot de vida farligare smittkopporna och således ej kunde utföra ett dylikt företag i välmående syfte, om han skulle taga sig för att med flit öfverföra ofvannämnda sjukdomsgift på någon medmänniska, så vore detta ju ett bevis på stor illvilja och en ond handling. Många andra liknande förhållanden i det dagliga lifvet skulle lätt kunna påpekas, men det anförda må vara tillfylles.

Låtom oss nu tillämpa det därmed i samband stående åskådningssättet på de plikter, som en occultist och en vanlig människa ha att iakttaga, om de vilja uppfylla kärleksbudet och morallagen.

Vi förutsätta att en occultist vida mer än en vanlig människa har kunskap om de utvecklingsfacier, de lidanden och pröfningar som en varelse måste genomgå i lifvets skola. Han känner hvilka yttre omständigheter och inre själstillstånd som äro gynnsammast för den ene och den andre individen, hvar-

under det ena eller andra slaget lidanden och pröfningar kunna jämförelsevis lättast bäras, och då de lämna den största behållningen i ökad lifserfarenhet och själsodling. Om occultisten har något inflytande på världens gång i stort eller smått, blir det sålunda en oafvislig plikt för honom att söka tillbakahålla släktets s. k. onda karma, vid sådana tillfällen, då hon visserligen skulle förorsaka sitt gifna mått af lidanden, men å andra sidan göra jämförelsevis minst gagn i uppfostrande riktning, allt detta för så vidt occultisten kan förstå från den vetandets ståndpunkt, som han intager. Det blir desslikes hans icke mindre oafvisliga plikt, att äfven om han kunde hindra det onda för tillfället, låta lidandet och pröfningen hafva sin gilla gång, ja att med alla ärliga medel påskynda, hvad som i alla fall måste komma, om släktet eller individen befinner sig vid en sådan tidpunkt, i ett sådant yttre eller inre läge, att människan enligt all sannolikhet skall draga den största möjliga nytta och erfarenhetskunskap af de svårigheter hon genomgår. Det låter sålunda mycket väl förklara sig, om visdomens mästare mången gång låta sjukdomar och krig hafva sin gilla gång, ja påskynda deras utbrott, om de äfven skulle genom sitt inflytande för tillfället kunna uppskjuta desamma; om de nämligen veta, att dessa lidanden i alla händelser måste träffa mänskligheten, men skulle göra det på ett farligare sätt vid en annan punkt i evolutionen.

Om åter vi vanliga människor, som ej alls hafva någon kunskap, om när ett dylikt ondt kan vara nödvändigt och verka som mest uppfostrande — om vi skulle underlåta att hjälpa våra nödställda likar eller rent af påskynda utbrottet af sjukdomar och nöd, så vore ju detta att handla i högsta grad dåligt. Vi vore då spridare af ett gift, som torde hafva de mest fördärliga följder. Enär vi ej förmå ställa diagnosen på de allmänna eller enskilda sjukdomskriser, då detta gift kunde tjäna såsom motgift mot andra af sjukdomsprocessen alstrade, så

vore ju all utsikt för handen, att vi ej skulle träffa det rätta ögonblicket, då det torde verka gagneligt.

Af ofvanstående resonemang torde framgå, att samma morallag för varelser på olika högt utvecklingsstadium kan påbjuda handlingar, som för den ytliga iakttagaren måste te sig såsom hvarandras motsats. Detta allt naturligtvis under villkor, att ej bedrägeri eller lögn förekommer hvarken vid det ena eller andra slaget af handlande. Ty sanningen är ju städe tyngdlagen inom andens värld. Men samma tyngdlag, som här i Europa tvingar en sten att falla i en gifven riktning, påverkar en annan sten i Australien så att den faller i alldeles motsatt riktning. Och dock är tyngdlagen en. Så tvingar äfven sanningskrafvet och kärleksinstinkten en varelse, som äger sitt medvetande inom en viss region af andlighetens värld, att i det praktiska handlandet inslå ett alldeles motsatt förfaringssätt, mot det som synes vara det enda riktiga för en varelse, hvars tanke är bunden vid ett annat område af andens rike, och dock kunna de båda af allt hjärta åtlyda samma morallag.

Odödlighetslärans betydelse för arbetarerörelsen.

Hvad betydelse har för arbetarerörelsen den gamla frågan, hvarifrån härleder sig människans lif och hvarthän syftar det? Är vår tillvaro inskränkt till ett kort jordelif eller fortsättes den på andra sidan grafven? Det kan vid ytligt betraktande synas, som dessa frågor vore af underordnad betydelse för vår arbetareklass sträfvanden, hvilka ju i främsta rummet gå ut på att förbättra ställningen under närvarande jordelif. Dock kan man äfven här betrakta saken från en djupare synpunkt. Jag vill genom en liknelse förtydliga meningen härmed.

Antag, att en människa plötsligt kommer i besittning af en omätlig dyrbar skatt. Hon får rättighet att disponera däröfver efter behag, men endast för en enda dag. Sedan måste hon återbära det, som återstår af nämnda skatt.

Det är ju klart, att personen i fråga under sådana omständigheter ej skall kunna på ett planmässigt och välsignelsebringande sätt njuta af gåfvan, som han fått. Sannolikt skall han kasta sig i en mängd utsväfningar, för att medhinna så stort kvantum njutningar som möjligt, och på sådant sätt hafva intet verkligt bestående gagn af den erhållna fördelen.

Om några andra människor eller omständigheterna lägga hinder i vägen för de vilda nöjen han söker erhålla på sin lyckas dag, så skall han gifvetvis råka i raseri och såmedels helt och hållet förspilla den tillfredsställelse, som det gynnsamma tillfället eljes skulle beredt honom.

Om han däremot vet sig äga full nyttjanderätt till den skatt han fått, äfven under många följande dagar och år, då skall han tycka sig ha andrum att gå mera planmässigt till väga, när han tillgodo gör sig det undfångna godset.

I stället för att genom ett brådstörtadt och omåttligt njutande sätta sin hälsa på spel, skall han inrätta sig bekvämt och välbetänkt.

Människolifvet med alla de gåfvor, mäktiga af utveckling, som vi känna oss äga i vårt inre, kan liknas vid en dylik stor skatt, som blifvit oss anförtrodd. Vi kunna omöjligt hinna att under den relativt korta arbetsdag, som utgöres af ett jordelif, utveckla och bringa till mognad alla vår själskapitaler. Om vi då, med materialisterna tro, att dessa gåfvor endast blifvit oss anförtrodda för ett jordelif — för en dag i evigheten, så blir den naturliga följden, att vi brådstörta att njuta så mycket som möjligt därunder, och ej ens komma att tänka på att gå mera planmässigt till väga för att tillgoda oss hela vårt inneboende kapital af högre själs-

egenskaper, hvilket vi ju strax inse vara omöjligt i alla händelser till följd af tidens korthet.

Om hinder uppstålla sig för ett hastigt njutande af det närvarande lifvets goda, det enda som då enligt vår mening finnes, så råka vi helt naturligt i det bittraste raseri och förspilla i och med uppammandet af detta själstillstånd, äfven den relativt ringa glädje, som vi dessförutan kunnat njuta.

Men om vi hålla det för visst eller i alla fall högst sannolikt, att vi under en fortsatt tillvaro efter döden skola bli i tillfälle att tillgodogöra oss de af våra inneboende själsanlag, som nu måste förblifva obegagnade, då handla vi helt annorlunda, ty vi hafva ett annorledes beskaffadt framtidsperspektiv för ögonen. Erbjuder oss det närvarande lifvet ett eller annat tillfälle till glädje, så begagna vi oss ju däraf med lugn och måtta, och vi sträfva planmässigt att grundlägga för oss själfva och för andra en sådan framtid, att alla människoandens äldste anlag därunder skola komma till full utdaning. Tillämpa denna tankegång på arbetareklassens sträfvanden i våra dagar.

Arbetarne känna sig tryckta af ekonomiska och sociala skrankor och därigenom hindrade att komma i åtnjutande af alla de njutningar och förädlande bildningselementer, som de äga förmåga att tillägna sig genom sin inneboende mänskliga begåfning. Om de nu enligt materialisternas lärdomar tro, att deras tillvaro skall hafva sitt slut för evigt i och med det närvarande lifvet, så blir naturligtvis följden lätt den, att de gripas af vildt raseri mot de personer eller samhällsförhållanden, hvilka stå hindrande i vägen för dem. Det är ju mycket möjligt, att ett dylikt raseri kan leda till alla samhällsförhållandens blodiga omstörtande, men huruvida ur en sådan tilldragelse skall uppväxa någon lycka för den stora mängden af dem, som arbeta och äro betungade, är en annan fråga. Historien visar, att på brådstörtade revolutioner alltid följt långa tidsperioder af elände och reaktion, och om de äfven slutligen

gifvit upphof till många gagnande reformer, så hafva dessa å andra sidan snart nog motvägts af genom det nya samhällstillståndet uppkomna nya och oförutsedda svårigheter och ogynnsamma förhållanden, hvilka gjort tillståndet i stort sedt lika ohållbart som förut.

Det är ju en sanning, att redan uppdragandet af våra vanliga sädesslag och andra kulturväxter kräfver ett långt, tålmodigt och förutseende arbete, om man skall kunna vänta sig någon skörd. Då är den sanningen ännu mera oomtvistlig, att uppammandet af de reformerande samhällsidéer, af de andliga kulturväxter, som slutligen skola gifva människoläsktet en sent inhöstad skörd af lycka och förädlande samlefnad här på jorden, ja då är den sanningen påtagligt viss, att ett dylikt själiskt odlingsarbete kräfver en tålmodig sträfvan och ett under långa tidsåldrar planmässigt genomfördt system vid sin fortgång.

Är det nu en sanning, att läran om ett fortsatt lif efter döden, där vi skola bli i tillfälle att utbilda de andens gåfvor, som ännu måste blifva slumrande, har förmåga att ingifva människan tålmod och att uppmuntra henne att sträfva för en aflägsen framtid, så är ock härmed gifvet, att våra dagars arbetare skola hafva den största nytta af denna lära i sin kamp för ekonomiskt och socialt framåtskridande. De skola af henne inspireras att utfinna metoder, som göra detta framåtskridande och detta måls uppnående säkert, om dessa metoder äfven ej för stunden synas gifva ett så lysande och påtagligt resultat som vissa andra, hvilka äro ingifna af förtviflan, och som ofta leda till än värre förtviflan i sina senare konsekvenser.

